

IZVJEŠĆA

ISFABUS, International School for Archival Building Studies

Radenci, 20. listopada do 10. studenoga 1996.

Međunarodni institut za arhivistiku i Sveučilište iz Maribora organizirali su u suradnji s Međunarodnim arhivskim vijećem (ICA, Paris, France) Međunarodnu arhivsku školu za arhivske zgrade u razdoblju od 20. listopada do 10. studenoga 1996. godine. Predavanja u trajanju od 60 sati održana su u Radencima (Slovenija), nakon čega je slijedio obilazak arhiva u Sloveniji i susjednim zemljama – Austriji, Italiji i Mađarskoj, s ciljem da se vide različita rješenja u novoizgrađenim, a isto tako i u adaptiranim arhivskim zgradama.

Generalni direktor ISFABUS-a bio je dr. Lorenz Mikoletzky, a izvršni direktor dr. Peter Pavel Klasinc. Voditelj Programa bila je Zdenka Semlič Rajh.

Školu je pohađalo 14 polaznika iz 12 zemalja. Dvije zemlje – Izrael i Mađarska imale su po dva polaznika, a preostale po jednoga. Iz Hrvatske sam bila nazočna ja, kao predstavnik Hrvatskoga državnoga arhiva.

Škola je započela radom 20. listopada 1996. godine sastankom polaznika s direktorima i voditeljima Škole te predavačima.

Službena ceremonija otvaranja održana je 21. listopada. Uz predavače i polaznike bili su nazočni i članovi Arhivističkog društva iz Maribora. Kakvo je značenje dano ovome događaju u Republici Sloveniji, vidljivo je i iz nazočnosti trojice njihovih ministara – ministra vanjskih poslova, ministra kulture te ministra znanosti i tehnologije, koji su kratkim govorima pozdravili nazočne i objasnili značenje ove Škole za Republiku Sloveniju. U ime Međunarodnog arhivskog vijeća pribivao je Georg MacKenzie. On je govorio o suradnji ICA-e i IIAS-a (International Institute for Archival Science Maribor), a svrhu ISFABUS-a opisao je jednom vrlo lijepom rečenicom: "... Svrha je škole stvoriti od arhivista inteligentne klijente ...", koji će moći komunicirati i surađivati s arhitektima tijekom izgradnje ili adaptiranja arhivskih zgrada.

Prvoga je dana većina predavača održala kraća uvodna predavanja. Bilo je i nekoliko sudionika koji nisu bili predavači na školi. Spomenut ću dr. Yves Marie Bercea, direktora L'École des Chartes iz Pariza, koji je govorio o programu izobrazbe arhivista na svojoj školi, posebno o dijelu koji se odnosi na tehnička pitanja u arhivima.

Predavanja su nakon toga premještena u manju dvoranu i bili su im nazočni samo polaznici – osim nekoliko predavanja kojima su pribivali arhivisti Pokrajinskog arhiva iz Maribora. Program se sastojao od tematskih predavanja, diskusija po svakoj pojedinoj temi te vježbi.

Teme su predavanja bile: geologija (prof. dr. L. Trauner), lokacija (prof. dr. V. Premzl), materijali za gradnju arhivskih zgrada (prof. dr. I. Jecelj), vrste arhivskih

zgrada i konstrukcija (dr. M. Duchein, dr. K.R. Lupprian, dr. W. Buchmann), organizacija prostora u arhivskim zgradama (dr. M. Duchein, B. Haspel, prof. P. Carruci), utjecaji okoline (dr. J. Hanus), klima (B. Haspel), vrste arhivskoga gradiva (dr. G. Pferschy, dr. E. Ernst, Z. Semlič Rajh), arhivska tehnika i principi konzervacije (dr. J. Hanus), prostor za korisnike (dr. P. Dorsi), sigurnost i oprema (prof. dr. I. Husar), pohrana arhivskoga gradiva (dr. P.P. Klasinc), oprema spremišta i drugi namještaj (dr. G. Tato), zaštitna ambalaža (dr. P.P. Klasinc, Z. Semlič Rajh), moderna informatička tehnologija (dr. N. Prelog, dr. M. Pivka, dr. J. Riegler, dr. M.G. Cook), standardi, zakonodavstvo na području arhivskih zgrada i priručnici (K. Hall, prof. dr. U. Cova).

U razdoblju od 2. do 8. studenoga 1996. godine polaznici su obišli Nacionalni arhiv Mađarske u Budimpešti, Državni arhiv Austrije u Beču, Arhiv u Grazu, Državne arhive u Veneciji, Trstu i Udinama, Arhiv u Novoj Gorici te Arhiv Slovenije u Ljubljani.

Škola je završila 9. studenoga 1996. godine. Svaki je polaznik ispunio upitnik u kojemu je ocijenio predavače, organizaciju škole i smještaj te program. Ovo je bila prva Škola koju je organizirao IAS iz Maribora. Za sudionike su odabrani polaznici koji imaju dulje iskustvo u arhivističkom radu, pa su njihova mišljenja iznesena u upitniku dragocjena za donošenje daljnjih odluka – i kako je rekao izvršni direktor ISFABUS-a dr. P.P. Klasinc, bit će analizirana i utjecat će na budući rad i organiziranje Škole.

Svaki je polaznik obavezan u roku godine dana izraditi pismeni rad s temom koju će slobodno izabrati između onih što su obrađivane na predavanjima. Kratak sinopsis svojega rada napisao je svaki polaznik prije odlaska, a s pisanjem rada može započeti nakon što predloženu temu verificira tijelo sastavljeno od predavača ISFABUS-a. Isto će tijelo i ocijeniti pismene radove.

Svaki je polaznik na kraju dobio svjedodžbu o pohađanju predavanja. Dodjela diploma najavljena je za 1998. godinu, nakon što radovi budu ocijenjeni.

Dobra arhivska zgrada i spremišta temeljni su preduvjet da se osiguraju optimalni uvjeti čuvanja i zaštite arhivskoga gradiva. Arhivist nema samo zadaću da odabire, preuzima, sređuje, daje na korištenje arhivsko gradivo, već ima i obvezu da ga zaštiti od oštećivanja i propadanja. Stoga je poznavanje ove problematike izuzetno važno ne samo za arhiviste, već i za konzervatore, a IAS je odabrao izuzetno važnu temu za prvu školu koju je organizirao. Nisu mi poznata mišljenja ostalih polaznika ISFABUS-a što su ih napisali u upitniku i ovdje mogu iznijeti samo svoje osobno. Budući je tema arhivska zgrada, sljedeći bi put trebalo više sažeti ona predavanja koja se odnose na stručni rad arhivista, a puno više prostora dati pitanjima koja se odnose na samu zgradu. Izgled i organizacija prostora unutar arhivske zgrade ovisni su,

između ostaloga, i o veličini i značenju jednoga arhiva te zadaćama koje obavlja ili ih planira obavljati. Npr. ne mora svaki arhiv imati restauratorski i mikrofilmski laboratorij, a s druge strane, neki arhiv može imati i posebnu radionicu za izradu zaštitne ambalaže, pa čak i kućnu tiskaru. Stoga bi, po mojem mišljenju, na predavanjima valjalo čuti i nešto o kriterijima za organiziranje takvih djelatnosti u arhivu, a isto tako i o opremi tih prostora.

Neki polaznici ISFABUS-a (Island, Namibija) došli su iz zemalja koje upravo grade nove zgrade, a među polaznicima je bio i jedan arhitekt koji je savjetnik Nacionalnog arhiva Islanda za arhivske zgrade. Za mene su te zajedničke analize prostora na samim nacrtima, a uz stručna objašnjenja arhitekta, predstavljale najbolji dio predavanja.

Tatjana Mušnjak